

stih, naj izgotovi Berner najpoprej za preizkušnjo plošče za tisk enega pruskega bankovca za pet tolarjev. Ako se mu to brezhibno posreči, bo pri njem stalno nameščen in kar najbolje plačan. Odvetnik in litograf sta se pogodila pod obljubo obojestranske molčečnosti. Kedo ni molčal, to je bil litograf, ki je zaupal celo skrivnostno zadevo svoji ženi. Boljša polovica se je zaletavala tako dolgo vanj, dokler se ni podal na policijo in je povprašal tamkaj za dober nasvet policijskega ravnatelja g. Stieberja. Ravnatelj je bil ves v ognju, ko mu je nekaj pošepnilo, da je baš sedaj prilika, da se lahko proslavi z izsleditvijo družbe ponarejevalcev. Sklenil je z litografom zapadni dogovor, naj le po pripravi vse plošče za ponarejanje pruskih pettolarskih bankovcev. Ko bo pa enkrat imel vse pripravljeno za tisk ameriškega denarja, pa bo padla policija po Kleberju. Aretacija advokata bo vrgla njemu kot policijskemu poveljniku in ovaduhu Bernerju bogato nagrado ter priznanje na najvišjih mestih. Litograf je moral ravnatelju obljubiti, da ga bo točno obveščal, kako in v koliko napredujejo priprave glede ponarejanja.

Minulo je nekaj mesecev in litograf se je zopet oglasil na policiji. Pripovedoval je gospodu ravnatelju, da so plošče gotove in je treba samo pričeti s tiskom, za kar je treba tiskarskega stroja. Kleber mu je že dal denar za stroj. Gospod ravnatelj se je globoko zamislil in se spomnil, da ima berlinska policija čisto nov stroj, katerega je zaplenila pred dobrim letom ponarejevalcem bankovcev. Radi odkritosrčnosti lahko obdrži litograf advokatov denar, od policije pa bo dobil takoj tiskarski stroj, kar se je tudi v resnici zgodilo.

Par dni za tem je pokazal Berner svojemu delodajalcu in policijskemu ravnatelju na eni strani z vso natančnostjo ponarejeni pruski pettolarski bankovec. Radi sijajno prestale preizkušnje je bil vesel advokat in vodja policije. Ravnatelj je naročil litografu, naj še izvrši potvorbo na drugi strani. Ko bo v teku tisk ameriških dolarjev, potem bo posegla vmes policija in po aretaciji prideta mastna nagrada, odlikovanje in seve še povišanje v službi.

Tudi tisk druge strani pruskega tolarja je uspel najboljšo.

Ko je bilo vse pripravljeno za tisk ameriških dolarjev, jo res obkolila policija skrivnostno tiskarno in vse za pečatila ter zastražila. Ko so pa hoteli zagrabiti advokata Kleberja, ga ni bilo nikdar nikjer. Celi dve leti je bila Prusija preplavljena z najboljšo ponarejenimi pettolarskimi bankovci, katere je tiskal advokat brez vednosti litografa in jih razpečal, ko je delal Berner priprave za tisk ameriških dolarjev. Advokata ni izsledila policija, ker je bil bolj na straži nego litograf, in gospod policijski ravnatelj. Ubogi šef policije! Ni prejel ne priznanja, ne nagrade, ampak dekret za upokojitev, ker je dal sam vodji ponarejevalske družbe tiskarski stroj in čakal z aretacije tako dolgo, dokler niso bili vsi ponarejeni bankovci v prometu!

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Živinorejska zadruga za Slov. gorice pri Sv. Lenartu v Slov. gor. vabi s tem vse svoje člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo dne 14. decembra 1930 ob osmih dopoldne v prostorih g. Aubla pri Sv. Lenartu v Slov. goricah z običajnim dnevnim redom. Načelstvo vabi vse člane, da se občnega zbora za gotovo udeležijo, ker so na dnevnem redu važni razgovori za povzdigo živinoreje, posebno mlekarstva in svinje reje.

Sv. Križ pri Rogiški Slatini. (Nameravana ustanovitev mlekarke zadruga. Razdelitev nagrad za olupanje kmetskih domov.) Dne 30. novembra po prvi sv. maši se je vršil gospodarski sestanek v križevski šoli. Glavni govornik je bil gospod Franc Krištof, mlekarški strokovnjak iz Ljubljane. Ker se namerava ustanoviti tukaj mlekarška zadruga, se je razpravljalo na tem sestanku o živinoreji in zlasti o mlekarstvu. Udeležencev je bilo krog 30. Zdravilišče je zastopal sam ravnatelj gospod dr. Šter in gospod župan Šentjura. Izvolil se je pripravniki odbor za ustanovitev mlekarke zadruga. V ta odbor so bili izvoljeni gg.: dr. Šter, ravnatelj zdravilišča, Novak, ekonom zdravilišča, Verk, župan okolice Slatine, Hermaus, župan Sv. Trojice. Sklenilo se je, da se ta sestanek nadaljuje v nedeljo dne 14. decembra in to dvakrat dnevno in sicer zjutraj po prvi sv. maši in popoldne po večernicah. Interesenti kmetskega napredka, takrat pridite! Takoj po sestanku je gospod ravnatelj razdelil nagrade, katere je dne 27. julija 1930 razpisala zdraviliška komisija za olupšavo kmetskih domov v A. B. I. zdravilišča. Prvo nagrado v znesku 1500 Din z diplomom je dobil gospod Verk, posestnik in župan okolice Slatine, drugo v znesku 1000 Din sestre Prahove v Irju in tretjo v znesku 500 Din gospod Vrečko, posestnik, Cesta. Gospod ravnatelj se je izrazil, da bo v bodoče zdravilišče še bolj gledalo na to, da se čim bolj dvigne kmetski stan, zlasti pa, da se zboljša gospodarsko stanje v okolici zdravilišča in bo v to svrhu prihodnje leto razpisanih več nagrad kot letos. V tem oziru se je izrazil tudi zastopnik zdraviliške občine.

Stroj za pogozdovanje. Pri Syracuse v severoameriški državi Newyork rabijo stroj za pogozdovanje, ki opravlja mehanično sajenje drevesc. Pogozdovalnemu stroju strežeta dva moža, a stroj sam izkoplje luknjo za mlado rastlino, jo usadi in potenta zemljo okrog sadike. S strojem je mogoče n enkrat saditi dve vrsti drevesc. Sadike pridejo v zemljo na razdaljo 2 metrov. Novoizumljeni stroj za pogozdovanje bo delo sajenja mladih drevesc revolucioniral, ker odpade zelo veliko ter drago plačanih delovnih moči.

*

Vprašanja in odgovori.

G. S. v št. V.

Kupili ste srečko pri beograjskem zastopniku, ki vam ni dobitka izplačal v denarju, ampak poslal nove srečke, katere ste pa vrnil. Sedaj ni nobene odgovora na vaša pisma.

Odgovor:

Ako bi bil dobitek večji, bi se splačalo kaj napraviti, tako pa vam dru-

Krasne kodre

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali potanju dosežejo dame in gospodje brez škarij kodralk s Hela-Kodralom. Tudi najlepši bu-bikopf se polepša s Helo, ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik prihranek na črso in denarju, pospešuje rast las. Vaša podoba Vas bo iznenadila. Takoj po uporabi obilo onduliranih kodrov krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno gledališke umetnice so polne hvale. Cena 12 Din, 3 steklenice 25 Din, 6 steklenic 40 Din. — **Dr. Nic. Kemény, Košice H.,** poštni predal 12/228, Čehoslovaško. 1294

gega ne moremo svetovati, kakor da kupujete srečke v Sloveniji, saj jih ima Zadruga gospodarska banka ali Go-lež v Mariboru. Tvrški v Beograd pa pišite priporočeno, če vam ne pošlje dobitka, da boste objavili v slovenskih listih, da ta tvrdka dobitkov ne izplačuje.

V. P. iz Rožarskega ekraja:

Davek na šmarnico je za sedaj določen tako le: v letu 1930 5 para, v letu 1931 10 para in v letu 1932 15 para. O 5 Din davka na trs nam ni prav nič znano.

J. L., Hajdina.

Obrnite se v svoji zadevi na cerkvene slikarje: Horvata, Maribor, ali Zoratti, Maribor.

J. M. v P.

Nekdo pri nas trosi vesti, da bo davek na jabolčnico in sicer tako kakor na vino.

Odgovor:

Ta nekdo je nakupovalec vaše jabolčnice, ki jo na ta način poceni dobiva. Dober jabolčnik stane danes 3 Din 1 l, to je 12 kron. Pa tudi več. Zelo verjetno je, da bo v bodoče šla cena še kvišku, da bo povprečno stal 3—4 Din 1 l. Ako ni nujno, ni treba prodajati prekupcu! — O trošarini na jabolčnik od strani države ne bo nobenih sprememb. Glede banovinskega proračuna pa ne vemo ničesar, kake davščine bo vpeljal. Upati je, da na jabolčnico ne! Gotovo pa ne bo smel biti tak kakor na vino. — Vaša pripomba, da je treba 1 kg koruze dati za 1 škatljico vžigalic, da torej kmetski pridelki nimajo cene, je žal strašno resnična! Kmet mora postati organiziran prodajalec svojih pridelkov. O tem boste slišali na občnem zboru Kmetске zveze v Mariboru kaj več.

Št. L. v D.

Imam parcelo v najemu nad 20 let in zdaj so mi prepovedali privatno cesto do nje, ali je to mogoče? Kako naj si pomagam?

Odgovor:

20letni najem in uporaba tuje ceste še ne opravičuje nadaljnje uporabe. Priposestvuje se pravica še le čez 30 let. Da ste cesto popravljali, je bilo le v vašo korist, ker, kakor sami trdite, druge ceste niste imeli. Pa tudi po pravljanje ne opravičuje nadaljnjih voženj. Treba se bo torej mirnim potom poravnati, če tudi proti odškodnini za nadaljnje vožnje. Če pa ta način

ne bi uspel, imate pravico, zahtevati potom sodišča, da se Vam nakaže prisilna cesta, katero bo sodišče določilo, seveda proti odškodnini. Svetujemo pa Vam, da se sodnije izognete, ker je to draga stvar. Kaj pa je z najmodajalcem in kako stališče on zavzema, pa niste navedli, kar bi bilo potrebno. Je mogoče on tam vozil že pred vami in koliko let?

Popravek pri odgovoru v zadnji številki našega lista: Carina na uvoz železnih grabelj ni znašala 1300 Din, — ampak le 130 Din. Tiskarski skrat misli, da gre pri carini vse v tisoče.

*

Pokončavanje sadnih škodljivcev.

Gospodarske prednosti.

Napredek v tehniki in industriji v boju za obstoj, sili tudi sadjerejca, da skuša doseči enakomeren in čim najvišji pridelek iz sadonosnikov.

Cilj sadjerejca ne bodi le v količinskem pridelku — ampak v tem, da s kvalitativnim sadjem poveča svoje donose. Saj leži toliko kapitala v našem drevju, da bi bil največji greh, če tega kapitala ne dvignemo in na ta način ne izboljšamo gospodarskega stanja. Geslo sadjerejca naj ne obstoja le v sajenju drevja, ampak v prvi vrsti v pravilnem negovanju istega. Samo na ta način bo sadjarstvo postalo važen faktor našega narodnega premoženja in našega gospodarskega blagostanja. Sadni pridelki danes ne predstavljajo več lukusuznih predmetov, ampak so postali važen eksportni faktor našega kmetijstva.

Praktično pokončavanje drevesnih škodljivcev je doseglo še le v zadnjem času toliko važnost, da lahko danes govorimo o gospodarskem boju proti škodljivcem. Ta boj proti škodljivcem sega sicer daleč nazaj, vendar zamoremo še le danes govoriti na podlagi velikanskega napredka v tehniki in dolgoletnih izkušenj na tem polju, o modernem načinu pokončavanja raznih drevesnih škodljivcev. Prej ali slej mora tudi v sadjarstvu priti do tega, da se pokončavanje in boj proti sadnim škodljivcem vrši splošno, bodisi tudi na podlagi zakonskih predpisov. Samo skupno delo v boju proti škodljivcem lahko privede do zaželjenih uspehov. Marsikateri kmetovalec in sadjerejec je sicer mnenja, da pomeni uspešen boj proti škodljivcem denarno obremenitev, katere ne bi mogli prenesti. To mnenje je napačno, ker ga lahko zastopa le oni, ki do sedaj še ni podvzel nikakih korakov v boju za pokončavanje sadnih škodljivcev, ali pa pokončavanja samega ni v pravem času vršil. Velikanska razlika v kakovosti pridelkov pri doslednem izvajanju zatiranja škodljivcev je očitvidna in se ne da utajiti. Kdor je z zanimanjem opazoval skrbno gojene nasade, je sigurno opazil razliko med gojenim in zanemarjenim drevjem. Gladka skorja, sočnata zelena barva listja, večja odpor, nosp. proti raznim boleznim so vidna

znamenja skrbno gojenih nasadov. — Vpraba modernih sredstev za zatiranje sadnih škodljivcev v pravem času mora privedi do uspehov.

Pri zatiranju škodljivcev moramo razlikovati zimsko in poletno dobo. — Najvažnejša doba za zatiranje raznih vrst škodljivcev našega sadnega drevja je sigurno zimska, oziroma čas po odpadanju listja do spomladi ko drevje zopet požene. V tem času se namreč drevo nahaja v takozvanem sočnem miru, vsled česar je mogoče uporabljati pri zatiranju in pokončavanju drevesnih škodljivcev močnejša in bolj koncentrirana sredstva, brez nevarnosti za poškodbe na sadnem drevju samem.

Najvažnejše sredstvo je in ostane kakor smo že omenili v prejšnjem članku, papirnati pas za lovljenje: »Rekord«. Za škropljenje sadnega drevja imamo na razpolago razne vrste drevesnih karbolinejev ter bi opozarjali še posebno na drevesni karbolinej »Bolk«, znamka: mrtvaška glava, s katerim škropimo v 10% primesi z vodo celotno drevo enakomerno tako, da so vsi deli drevesa enakomerno poškopljani. Škropljenje nam daje gladko skorjo, pokončuje vse vrste škodljivcev, ki se nahajajo pod skorjo s svojimi zalegami. Ako je drevje močno napadeno po raznih škodljivcih, ga škropimo dvakrat in sicer ob pozni jeseni in v zgodnji spomladi.

Pokončavanje drevesnih škodljivcev pa je tudi preko poletja, ko je drevo v bujnem razmahu listja in sadu, neobhodno potrebno, vendar je potrebno, da se zatiranje vrši takoj, kakor hitro smo opazili škodljivce, ker le na ta način preprečimo hitro razmnožitev.

Na vsak način odsvetujemo uporabo raznih drevesnih karbolinejev v poletnem času, tudi v slučaju, da jih najbolj razredčimo.

Za pokončavanje živalskih drevesnih škodljivcev v poletnem času, posebno n. pr. krvave, listne uši ter kaparja, imamo med ostalimi sredstvi takozvani »Olanigan«, katerega pridenemo v 5—10% vodi in nato drevo škropimo s tekočino. To poletno sredstvo ne škoduje listju in tudi ne razvijajočemu se sadju ter ga lahko uporabljamo z uspehom tudi v vrtovih.

Skrbna nega sadnega drevja v zimskem in poletnem času nam bo ohranila drevje zdravo in donesla obilen pridelek.

Prihodnjič bomo nadaljevali z opisi raznih škodljivcev sadnega drevja ter načinom njih najuspešnejšega zatiranja.

Navodila na razna vprašanja bomo objavljali v našem listu. J. V.

Ena glavnih čednosti gospodinje je točnost, katero naj pokaže v vseh svojih opravilih.

Dobra gospodinja vstaja prva ob rani uri. Le tako je mogoče, da se vsa potrebna dela dovršijo o pravem času.

Zajutrak naj bo točno ob določeni uri na mizi. Družina se bo požurila, da tudi ona opravi svoje jutranje delo točno do ure, ker ve, da čaka prazen želodec polna skleda. Šoloobvezni otroci ne smejo radi netočnega zakasnelega zajutrnja oditi tešči na mnogokrat dolgo pot v šolo, kjer ostanejo morda še preko opoldne ob samem kruhu, ker to le škoduje njih zdravju. Ravno tako ne smejo zamuditi pouka. Šola pač ne more upoštevati netočnosti matere, otrok je kaznovan, izgubi veselje do šole, zanemarja učenje ter si tako škoduje za celo življenje. Kdo drugi je temu kriv, kakor netočnost.

Ali zvečer: do poznega mraka so delavci pri delu, nato opravijo še po hiši vse delo, potem pa še celo uro in dalje čakajo večerje, lačni, počitka potrebni, posedajo naokoli.

Taka hiša, kjer gospodinja ne pozna točnosti, pač težko dobi delavce, ker si vsakdo misli: če moram jaz začeti točno s solncem, naj se nam točnost vrne od strani gospodinje s pravočasno — hrano.

Gospodinja! Bodi ti s svojo točnostjo prav v vsakem oziru vzgled družini, ker samo tako smeš zahtevati od nje točno izvrševanje njej odkazanega dela.

Dom.

Prvi pogled na hišo in njeno okolico nam jasno razodeva, kakšni so njeni prebivalci, ali se ponša ta dom z nemarno ali vzorno gospodinjo, z dobrim ali slabim gospodarjem.

Zanemarjena in razkopana streha, poševni kozolci, razrušena gospodarska poslopja, pajčevine cele plahte, orodje razmetano po vseh kotih in uma zanem dvorišču, ki je ena sama gnojna jama, ob deževju pa jezero gnojnice, neočiščena živina — vse to ni razveseljiv pogled. Pred pragom kupi sme ti, umazani škafi, prazna okna brez prijaznih cvetlic, vse to ni nič vabljivo in obotavlja prestopimo prag te hiše.

Ves drugačen utis napravi dom in naj si bo še tako skromen, kateremu gospodari dober gospodar in gospodinja vzorna gospodinja. Ni potreba zidanih poslopij in z opeko kritih streh. Tudi lesena hišica z zakrpano slamnato streho* je prikupljiva in vabljiva. Pospravljeno dvorišče, orodje lepo v redu vsako n asvojem mestu, pri hiši redu vsako na svojem mestu, pri hiši ograjen vrtiček, na snažnih okencih kravt, rožmarin — povsod red in snaga. Kako blagodejno upliva vse to na naše oko, kar vabi in prosi: vstopi in odpočij si!

Odlášano delo.

Imamo nekega zelo hudobnega hišnega škrata, ki se zove: odlášano delo. Kakor hitro smo mu dovolili vstop v hišo, se ga ne iznebimo zlahka. Dobro vemo, kje sedi ta škrat, bodisi na vrtu, v žitnici, kleti ali kakšni omari. Ali plaho se ga ogibamo, še celo s pogledom, in če se nam vrine slučajno v naše misli, se tudi teh skušamo kolikor mogoče hitro otresti.

In vendar je ta škrat velik škodljivec: uničuje orodje, pokvari žito ali pi-